

تایتل: بعد جمادی چیست، منشأ علاقه او به تجملات و مادیات

H1 جسم اولین بُعد از وجود انسان

از ابتدای سلسله مقالات انسان شناسی درباره اهمیت خودشناسی یا به تعبیر دیگر انسان شناسی، بسیار صحبت کرده ایم؛ گفتیم که خودشناسی یک ضرورت است، نه یک دانش شیک و تجملاتی که اگر دلمان خواست به سراغش برویم. از فواید خودشناسی گفتیم و این که چه طور می توانیم، در پرتو آن روابط خود با دیگران را بهبود بخشیم و یک زندگی شاد و آرام داشته باشیم، تعاریف غلطی که تا به حال از انسان ارائه شده را بررسی کردیم و آسیب های آن ها را برشمردیم، از ابعاد مختلف وجود انسان حرف زدیم و مفهومی به نام «خود حقیقی» را معرفی کردیم و ...

همه این مطالب مقدمه ای بود برای این که به این جا برسیم. از این جا به بعد «شناخت انسان» را آغاز می کنیم و قدم به قدم جلو می رویم، تا از ابعاد مختلف این موجود پیچیده رمزگشایی کنیم.

پیش تر در مقاله کمال چیست؟ موجودات عالم ماده را از لحاظ کمالات وجودی و آثاری که از خود نشان می دهند، به چهار دسته جماد، گیاه، حیوان، فرشته و انسان تقسیم کردیم و گفتیم که انسان از کمالات تمامی موجودات برخوردار است. وجود هر انسان پنج بُعد اصلی دارد که از پست ترین تا عالی ترین آن ها به ترتیب عبارت اند از:

1. بعد جمادی

2. بعد گیاهی یا نباتی

3. بعد حیوانی

4. بعد عقلی

5. بعد فوق عقلی یا انسانی

در مقاله پیش رو به شرح «بعد جمادی» می پردازیم. در مقالات بعدی به ترتیب ابعاد گیاهی، حیوانی، عقلی و سپس بعد انسانی وجود خود را معرفی می کنیم و به بررسی مهم ترین تفاوت انسان با سایر موجودات می پردازیم، تفاوتی که دلیل فضیلت و برتری انسان بر سایر مخلوقات جهان است.

از آن جا که این سلسله مباحث در حکم اعضای یک پیکر هستند و یکدیگر را کامل می کنند، توصیه می کنیم آنها را به ترتیب و تا انتها دنبال کنید.

H2 علاقه ما به تجملات از کجا نشأت می گیرد؟

حتماً تا به حال پیش آمده که با دیدن یک اتومبیل مدل بالا دلتان قنچ برود، یا در خیالتان یک ویلای بزرگ و سرسبز با تمامی امکانات را آرزو کنید. برق گردن بند زیبایی از پشت ویتترین طلافروشی عقلتان را بدزدد و روزهای متوالی ذهنتان را به خودش مشغول کند. از لباسی که همین چند ماه پیش خریده اید، خسته شوید و دنبال فرصتی برای جایگزین کردنش بگردید و...

تقریباً همه ما یکی از این احساسات را ولو گذرا تجربه کرده ایم. اما تا به حال به این فکر کرده اید، که این تمایلات از کجا نشأت می گیرند؟ چرا در بعضی از ما قوی ترند و در دیگران ضعیف تر؟ اصلاً ما آدمها چرا تا این اندازه به پول، طلا، خانه و ماشین علاقه مندیم؟

پاسخ این سؤالات ما را به سمت معرفی اولین و پایین ترین بعد از وجود انسان سوق می دهد: «بعد جمادی».

H2 بعد جمادی چیست؟

جمادات اولین و ساده ترین موجودات عالم ماده هستند. اشیاء یا جمادات به لحاظ برخورداری از کمالات وجودی پایین ترین مرتبه را نسبت به بقیه مخلوقات دارند. از کمالات جمادی می توان به داشتن وزن، حجم، رنگ، بو و خواص عنصری اشاره کرد. اما منظور از بعد جمادی در وجود آدمی چیست و چه شباهتی بین انسان و جمادات وجود دارد؟

گفتیم که جمادات دارای وزن، حجم، رنگ، بو... هستند. این ویژگی ها در بدن ما هم وجود دارند. ما هم وزن داریم، پوست مان رنگ دانه دارد، بدنمان پر از عناصر گوناگونی مانند کلسیم، آهن، سدیم و ... است. سه چهارم جسم ما را آب تشکیل می دهد و بخارات مختلفی در بدن مان گردش می کند. پس ما به جهت برخورداری از جسم یک جماد محسوب می شویم؛ چیزی شبیه سنگ، چوب، آهن و سیمان!

حالا برگردیم به سؤالی که کمی بالاتر مطرح کردیم: «علاقه ما به تجملات از کجا نشأت می گیرد؟» برای پاسخ به این سؤال باید به یکی از قوانین خلقت اشاره کنیم که با نام قانون زوجیت شناخته می شود. هر چیزی در جهان هستی زوج متناسب با خودش را دارد. زوجی که با آن تناسب داشته و در کنارش به آرامش می رسد. مثلاً زوج مناسب چشم ما نور است، زوج مناسب معده، غذاست و ...

هرکدام از ابعاد وجود ما هم زوج مناسب خودشان را دارند. کمالات جمادی، زوج مناسب بخش جمادی وجود ما هستند. به عبارت دیگر، ما در بخش جمادی وجودمان با جمادات سنخیت داریم. پس طبیعی است که از داشتن پول، طلا، لباس و هر چیزی که رنگ و بوی جمادات را داشته باشد، لذت ببریم. علاقه به جمع کردن کلکسیون های مختلف، میل به کسب ثروتی فراوان، خرید خانه و زمین و ملک، علاقه به تعویض ماشین و یا داشتن هم زمان چند مدل مختلف بدون این که کارایی خاصی برای مان داشته باشد، همه نشانه های قدرت بخش جمادی در وجود ماست.

اما این جا چند سؤال مهم مطرح می شود:

- علاقه ما به کمالات جمادی تا کجا پیش می رود؟

- اگر همه ما بعد جمادی داریم، پس باید به‌طور یکسانی به اشیاء و جمع‌آوری آنها علاقمند باشیم؛ پس چرا این تمایلات در بعضی‌ها قوی‌ترند و در بعضی‌ها ضعیف‌تر؟
- دانستن این نکته که منشاء علاقه ما به **اشیاء و جمادات** چیست، چه اهمیتی دارد و چه کمکی به شادی و آرامش ما می‌کند؟

برای پاسخ دادن به این سوالات اندکی زود است. باید باقی ابعاد وجود را نیز بررسی کنیم، «من طبیعی» و «من حقیقی» را از هم تفکیک کنیم و زوج اصلی انسان را معرفی کنیم، تا پاسخ این سوالات خودبه‌خود روشن شود.

گفتیم که بعد جمادی پایین‌ترین و پست‌ترین مرتبه از وجود آدمی را تشکیل می‌دهد. انسان به جهت برخورداری از این بُعد، یک شیء محسوب می‌شود و کشش‌های جمادی دارد. این کشش‌ها ما را به سمت کمالات جمادی مانند لوازم لوکس، لباس‌های فاخر، جواهرات زیبا و ... سوق می‌دهد؛ اما این همه حقیقت نیست. در مقالات آینده بیشتر درباره این موضوع صحبت خواهیم کرد.